

Kriminalomsorgen
Romerike fengsel
Ullersmo avdeling

Statens sivilrettsforvaltning
Tilsynsrådet for Kriminalomsorgen
Postboks 2105 Vika
0125 OSLO

Sendt på e-post: kriminalomsorgstilsynet@sivilrett.no

Deres ref:

Vår ref:
202506660-10

Dato:
31.08.2025

TILBAKEMELDING PÅ RAPPORT AV 6.6.25

Romerike fengsel viser til brev av 14. juli 2025 og mottatt rapport. Vi viser også til vår tilbakemelding på faktaopplysninger den 31. juli 2025. Vi er bedt om å komme med en orientering om oppfølging av rapportens anbefalinger og tilbakemelding på deres vurderinger innen 18. august. Denne fristen ble forlenget til 1. september etter avtale per e-post den 4. august 2025.

Vi vil i det følgende orientere om vår planlagte oppfølging av rapportens anbefalinger:

Anbefaling: Oppfølging av innsatte som gjennomfører en forvaringsdom

- *Fengselet bør arbeide for en rask overføring av forvaringsdømte til fengsler med forvaringsplasser, slik at forvaringsdømte tilbys det innholdet som forvaringsstraffen er ment å ha.*

Romerike fengsel, Ullersmo avdeling har god oversikt over de forvaringsdømte og har rutine for å sende anmodning om overføring til forvaringsanstalt så snart dommen er rettskraftig. Vi har også praksis for jevnlig å purre på disse anmodningene. Utfordringen har vært at det er for få plasser nasjonalt for forvaringsdømte i forvaringsanstaltene. Det er vanskelig for Romerike fengsel å påvirke.

Anbefaling: Oppfølging av unge innsatte

- *Fengselet bør arbeide for at det ikke skal være barn i fengselet.*

Mindreårige skal ikke være i voksenalder, dette bryter med Barnekonvensjonen. I noen få tilfeller skjer det likevel, dette grunnet akutte hendelser og det er stort sett kortvarige opphold ved Ullersmo. Evje ungdomsfengsel har åpnet, dette gjør at det er flere plasser tilgjengelig nasjonalt for innsatte under 18 år.

- *Fengselet bør etablere et ungdomsteam og sikre rammer som gjør progresjon i straffegjennomføringen mulig for unge i fengsel.*

Kriminalomsorgen region øst

Postadresse:
Dokumentsenter
Postboks 694
4302 Sandnes

Besøkadresse:
Ullersmoavn 5

Telefon: 63 92 73 00
Telefaks: 63 92 73 01

Org.nr: 974 706 806

Saksbehandler:
Marte Bruer-Skarsbø

E-post: postmottak.ullersmo-fengsel@kriminalomsorg.no

Ved Ullersmo avdeling har vi tilsatt en ungkoordinator som koordinerer oppfølgingen av innsatte mellom 18 og 25 år. Et ungdomsteam vil være hensiktsmessig, det er imidlertid økonomiske hensyn som gjør dette krevende å etablere.

Anbefaling: Oppfølging av innsatte med utenlandsk bakgrunn

- *Fengselet bør sikre at innsatte som ikke kan kommunisere med fengselet på norsk, forstår innholdet i vedtak og informasjon fra fengselet. I den utstrekning det er nødvendig, må Ullersmo fengsel benytte tolk.*

Fengselet ser at vi har et forbedringspotensial vedr. bruk av tolk. Fengselet har egne rutiner for bruk av tolk, men vil gå gjennom disse. Vi har til tider benyttet andre innsatte som tolk i noen saker hvor innsatte har samtykket.

- *Fengselet bør vurdere å innvilge ekstra ringetid til innsatte hvis mulighet for fysiske besøk i fengselet er begrenset på grunn av geografisk avstand til hjemstedet.*

Alle innsatte har i dag fått utvidet ringetid. For enkelte innsatte som av ulike årsaker sitter isolert, er ytterligere ringetid innvilget.

Anbefaling: Oppfølging av innsatte med helseutfordringer

- *Fengselet bør arbeide for at innsatte med psykiske helseutfordringer får nødvendig helsehjelp. Hvis fengselet opplever at innsatte ikke får oppfylt sine pasientrettigheter, bør dette tas opp med tilsynsmyndighetene på helseområdet. Videre bør fengselet vurdere straffavbrudd eller alternative straffgjennomføringsmetoder for de som er for syke til å være i fengsel.*

Fengselet har tett dialog med helsetjenesten. Det er et fast møte i uken der helse og fengselet kan ta opp ulike problemstillinger. I de sakene vi registrerer at innsatte ikke får nødvendig helsehjelp, har vi tidligere sendt en bekymringsmelding. I enkelte tilfeller har fengselet også benyttet seg av tutorbegjæring.

Anbefaling: Oppfølging av bygningsmessige forhold

- *Fengselet bør arbeide for mer bruk av fengselets aktivitetsbygg og uteområder.*

Fengselet arbeider med nye rutiner for å drifte både nytt aktivitetsbygg og ny luftegård. Vi er av den oppfatning at arealene skal benyttes i så stor grad som mulig. Aktivitetsbygget har dessverre vært en del stengt grunnet bemanningsmessige forhold.

- *De innsatte i Ullersmo fengsel bør kunne medvirke til hvordan persiennene brukes.*

Persiennene er fasadestyret, noe som betyr at den enkelte innsatt ikke kan styre dette etter eget ønske. Videre er persiennene styrt av vær og vind. På sommeren når solen varmer som mest vil det være naturlig at persiennene er nede, for å forhindre at det blir for varmt på cellene. Det beste ville være om innsatte selv kunne styre disse per celle, dette er imidlertid et kostnadsspørsmål.

Anbefaling: Målsetning om minst 8 timer utenfor cella

- *Fengselet bør etterstrebe å nå CPTs anbefaling om minst 8 timer utenfor cella for alle innsatte. Tilsynsrådet ber om en redegjørelse for hvordan fengselet jobber for å øke utetiden for samtlige innsatte og redusere omfanget av isolasjon i fengselet.*

Målinger fra 2024 viser at utetiden på en ordinær fellesskapsavdeling er 11,18 timer på ukedager og på helgedager er den 7,1 timer. Det er dog noe mindre på en mottaksavdeling. Tallene gjelder når fengselet er i en normal 3-skiftsturnus. De gangene fengselet benytter en 12,5 timers turnus er utetiden redusert til 8 timer og 45 minutter.

- *Fengselet bør arbeide for at lav bemanning ikke brukes som grunnlag for å utelukke noen fra fellesskapet.*

Fengselet tar dette til etterretning.

- *Fengselet bør gjøre en individuell vurdering av innsatte ved behov for «cellefengsel».*

Fengselet tar dette til etterretning og er enig i at vi bør ha enda mer fokus på dette. Vi har laget en instruks på prioriteringer ved cellefengsel. For eksempel omhandler den at innsatte som skal ha eksamen eller er i ulike skoleløp prioriteres å låses ut. Det samme gjelder helserelaterte fremstillinger og særskilte sysselsettingsarenaer. Utover dette aktiviserer aktivitetsteamet de mest sårbare innsatte daglig dersom det ikke hele fengslet er stengt.

- *Fengselet bør identifisere særlige sårbare innsatte ved «cellefengsel», og iverksette kompensierende tiltak.*

Fengselet tar dette til etterretning og viser til tilbakemeldingen over.

- *Fengselet må sørge for at samtlige innsatte i Ullersmo fengsel får tilbud om mer enn 2 timer meningsfull menneskelig kontakt hver dag, og iverksette tiltak som forebygger og reduserer omfanget av selvisolasjon.*

De fleste har et aktivitetstilbud. Det forsøkes å gi tilbud om 2 timer meningsfull menneskelig kontakt til innsatte som av ulike grunner ikke deltar på aktiviteter. Dersom det ikke lar seg gjennomføre er hovedårsaken bemanning. Aktivitetsteamet har løpende oversikt og god dialog med avdelingene.

- *Tilsynsrådet ber fengselet opplyse om hvor ofte kombinasjonen av innlåsing på dag- og kveldstid forekommer som følge av manglende aktivitetstilbud og cellefengsel og om konsekvensen av cellefengsel er at noen innsatte får mindre enn 2 timer meningsfull menneskelig kontakt i løpet av et døgn.*

Vi har dessverre ikke datasystemer som kan hente ut statistikk på dette. Da må vi ev. manuelt gjennomgå, noe som vil være svært tidkrevende.

Anbefaling: Styrke sysselsettings- og aktivitetstilbudet

- *Fengselet bør sikre at innsatte mottar et tilfredsstillende sysselsettings- og aktivitetstilbud.*

Fengselet tar dette til etterretning.

- *Fengselet bør finne adekvate og alternative sysselsettingstilbud for innsatte med særlige behov.*

Det er etablert egne sysselsettingstilbud for innsatte med særlig behov. Det er et lavterskeltilbud på blant annet post 4 (monteringsverksted og aktivitør) og nye post 5. Her tilpasses arbeidet etter evnenivået til den enkelte innsatt.

- *Fengselet bør etterstrebe økt fellesskap i avdelingene for innsatte som i dag står uten sysselsettings- og aktivitetstilbud.*

Avdeling P er en avdeling for innsatte med særlig behov for oppfølging. Avdelingen er en ordinær fellesskapsavdeling, men skal i så stor grad som mulig tilpasses de innsatte som av fysiske og psykiske årsaker ikke kan delta i ordinær heldags sysselsetting. Det forsøkes i avdelingen å motvirke skadevirkninger som følge av isolasjon. Tjenestepersonene i avdeling skal motivere de innsatte til å delta i de aktiviteter som er tilgjengelige, delta i fellesskap og til å delta i sosial samhandling. Aktiviteter og miljøarbeid foregår på dagtid. Visitortjenesten med hund er også fast inne på avdelingen (hver 14. dag).

Anbefaling: Begrense omfanget av utelukkelse fra fellesskapet

- *Fengselet bør redusere antall utelukkelse fra fellesskapet. Tilsynsrådet ber om en tilbakemelding på hvordan fengselet vil jobbe for å redusere bruken av utelukkelse.*

Vi har fokus på å plassere rett innsatt på rett avdeling. Dette for å redusere risiko for uønskede hendelser mellom innsatte som kan føre til utelukkelse. Aktivitetsteam blir koblet på for aktivisering av innsatte. Det fokuseres på å sysselsette flest mulig og tilby program til de innsatte som har utfordringer med bruk av vold/trusler. Romerike fengsel, Ullersmo avdeling jobber med rutiner for å kunne iverksette mer delvis utelukkelse fra fellesskapet. Det jobbes kontinuerlig med å rekruttere fengselsbetjenter.

- *Vedtak om utelukkelse bør i større grad begrunne hvorfor mindre inngripende tiltak ikke anses som tilstrekkelige, og innsatte bør informeres om hvilke alternativer som er vurdert.*

Fengselet har implementert ny mal som skal sikre blant annet hvorfor mindre inngripende tiltak ikke anses som tilstrekkelig. Den nye malen er også godkjent av region øst.

Anbefaling: Oppfølging etter bruk av sikkerhetscelle og sikkerhetsseng

- *Fengselet bør fortsette innsatsen med å begrense bruken av sikkerhetscelle og sikkerhetsseng. Tilsynsrådet ber om en tilbakemelding på hvilke tiltak som gjøres for å begrense bruken av disse tvangsmidlene.*

Fengselet har stort fokus på å begrense bruk av tvangsmidler. Ledelsen av fengselet har eget månedlig møte der bruk av tvangsmidler blir gjennomgått. Vedtak på bruk av tvangsmiddel blir samtidig gjennomgått. Når tvangsmiddel først blir benyttet er vi opptatt av at bruken blir så kortvarig som mulig.

- *Fengselet bør involvere helsepersonell ved avslutning av opphold på sikkerhetscelle.*

Vi har gode rutiner på at fengselet kontakter helsetjenesten ved innsettelse på sikkerhetscelle. Utenfor arbeidstid benytter fengselet seg av Ullensaker legevakt. Vi opplever et godt samarbeid med legevakten.

- *Fengselet bør tilby innsatte en oppfølgingssamtale etter bruk av sikkerhetscelle og sikkerhetsseng.*

Fengselet har innført dette på ungdomsenheten. Fengselet vil fremover vurdere om dette også skal gjelde Ullersmo avdeling.

- *Fengselet bør ha rutiner for evaluering og læring hos ansatte.*

Det er implementert i SEB (samtale etter belastende hendelser) at det skal, i alvorlige hendelser som eks. bruk av tvangsmiddel, gjennomføres en teknisk gjennomgang av hendelsen. Målet er å finne læringspunkter.

- *Fengselet bør sørge for at de innsatte gis mulighet til å følge med på klokken selv i rommet med sikkerhetsseng.*

Vi støtter anbefalingen og har satt dette i bestilling.

Anbefaling: Oppfølging etter kroppsvistasjon, visitasjon av celler og bruk av kroppsskanner

- *Fengselet bør begrunne hvorfor det er nødvendig med kroppsvistasjon.*

Ifølge rutinen vår er det førstebetjent som beslutter kroppsvistasjon og en kort begrunnelse skal føres i journalen til innsatte. Beslutning om kroppsvistasjon er foreløpig ikke å anse som et enkeltvedtak.

- *Fengselet bør sikre at det gis informasjon til innsatte om at det er gjennomført visitasjon av cellene i deres fravær.*

Det fremgår av rutineene våre at lapp skal legges igjen etter gjennomført visitasjon slik at innsatte er kjent med dette.

Anbefaling: Oppfølging av innsatte med forhøyet selvdropsrisiko

- *Fengselet bør sikre at innsatte som har forhøyet risiko for selvdrap og selvskading, blir møtt med økt menneskelig kontakt, omsorg og aktivisering.*

Fengselet tar dette til etterretning. Alle innsatte kartlegges ved innkomst, ved utelukkelse og etter behov under den videre straffegjennomføring eller varetekestoppsholdet. I forbindelse med utvidelsen ved Ullersmo, skal vi åpne to nye mottaksavdelinger på post 5, hvor det vil være stort fokus på sårbarhet ved innkomst og kartlegging. I tillegg vil nyinnsatte få et betydelig bedre aktivitetstilbud i form av skole, sysselsetting og program allerede fra den dagen de innsettes i fengsel.

- *Fengselet bør sikre systematisk kartlegging av psykisk helse og selvdropsrisiko ved innkomst og ved endt opphold i sikkerhetscelle.*

Fengselet tar dette til etterretning.

- *Fengselet bør sørge for at lav bemanning ikke går på bekostning av sysselsettingstilbud, aktiviteter og oppfølging av innsatte med økt sårbarhet.*

Fengselet tar dette til etterretning.

- *Tiltaksplaner ved selvdropsrisiko bør inkludere tiltak for økt kontakt med familie og venner.*

Slike kompenserende tiltak vurderes fortløpende. Det tilbys blant annet økt ringetid/kontakt med familie som tiltak for særlig sårbare innsatte.

- *Vedtak om bruk av tvangsmidler bør i større grad begrunne hvorfor mindre inngripende tiltak ikke anses som tilstrekkelige, og innsatte bør informeres om hvilke alternativer som er vurdert.*

Ny mal er iverksatt.

Anbefaling: Gradvis tilbakeføring til samfunnet

- *Fengselet bør sikre progresjon i tilbakeføringsarbeidet. Innsatte bør ikke bli værende i et høysikkerhetsfengsel lenger enn det som er nødvendig.*

Fengselet tar dette til etterretning. Vi gjør løpende vurderinger og støtter at innsatte ikke bør være på høysikkerhet når de kunne vært overført lavsikkerhet. Dette er imidlertid et kapasitetsspørsmål, det må være ledige plasser på lavsikkerhet og overgangsbolig. Vår erfaring er at det ofte er ventelister. (Kroksrud)

- *Fengselet bør prioritere fremstillinger til helsetjenester.*

Fengselet tar dette til etterretning. Romerike fengsel har en krevende bemanningssituasjon, noe som dessverre medfører flere avlyste helsefremstillinger. Kriminalomsorgens transporttjeneste (KTT) bistår en del med fremstillinger, noe vi er svært takknemlig for.

Anbefaling: Økt kontakt med familie og venner

- *Fengselet bør innvilge ekstra ringetid til innsatte med mindreårige barn for å lette muligheten til å opprettholde en relasjon til barna.*

Det innvilges allerede utvidet ringetid til innsatte med mindreårige barn. Dette er implementert i rutiner.

- *Fengselet bør innvilge ekstra ringetid for utenlandske innsatte med begrensede muligheter for besøk.*

Fengselet har i dag utvidet ringetid på alle innsatte, grunnet utfordringer med å få gjennomført videobesøk. Innsatte som ikke har fysisk besøk blir prioritert for å få gjennomført videobesøk.

- *Tilsynsrådet ber Ullersmo fengsel om å oversende sine rutiner for telefonkontroll og de to siste vedtakene om dette.*

Rutinene og sladdede vedtak følger vedlagt.

Anbefaling: Kortere saksbehandlingstid

- *Fengselet bør arbeide for å redusere saksbehandlingstiden*

Fengselet arbeider for å redusere saksbehandlingstiden som for tiden er altfor lang. Vi har besluttet å øke bemanningen ved juridisk avdeling, slik at saksbehandlingstiden vil reduseres.

- *Fengselet bør føre oversikt over saksbehandlingstiden, for å kunne prioritere riktig og finne treffsikre tiltak.*

Fengselet tar dette til etterretning. Kriminalomsorgen har ikke gode nok datasystemer som gir en oversikt over saksbehandlingstiden dessverre. Dette håper vi vil bedre seg med innføringen av det nye systemet, KODA. Inntil dette skjer, vil det være svært tidkrevende å skulle føre en oversikt over alle saker, da det er mange hundre til enhver tid.

Anbefaling: Oppfølging av innsatte på særlig høyt sikkerhetsnivå (SHS)

- *Fengselet bør sikre at grunnbemanningen på avdelingen ikke går på bekostning av bemanningen ved øvrige avdelinger i fengselet.*

Fengselet tar dette til etterretning.

Med hilsen

Ole Jonny Rydland
Fengselsleder

Marte Bruer-Skarsbø
assisterende fengselsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk i kriminalomsorgen og har derfor ingen signatur.